

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2024/145
Toplantı Tarihi/Sayısı : 4.7.2024/43
Karar Numarası : 2024/592
Başvuran : E. T.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Eskişehir H Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Muhatap Adres : Akpınar Mah. Seyitgazi Yolu 14. Km. Odunpazarı/Eskişehir

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın, bulunduğu Ceza İnfaz Kurumunda sağlık hizmetlerinden faydalanamadığı, muhtelif sağlık sorunları bulunmasına rağmen hastaneye sevkinin gecikmeli olarak yapıldığı, bu durumun ihlal niteliğinde olduğu, kötü muameleyle maruz kaldığı ve tehdit edildiği iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran başvuru dilekçesinde özetle:

a. Halihazırda bulunduğu Ceza İnfaz Kurumundaki bir personel hakkında ilgili Cumhuriyet Savcılığı makamına şikayette bulunduğunu, şikayetini geri çekmesi için tehdit edildiğini,

b. Herhangi bir personel hakkında şikayette bulunacak olsa da buna ilişkin dilekçelerinin ilgili makama/makamlara gönderilmediğini,

c. Sağlık hizmetlerinden faydalanamadığını, hastaneye sevkini ivedi olarak gerçekleştirilmesini talep etmesine rağmen bunun dikkate alınmadığını,

ç. 9 aydır beyin cerrahisi, nöroloji ve diş tedavisi konularında hastaneye sevkini gerçekleştirilmediğini,

d. Tanık olduğu bir olayda, bir mahpusun üzerine su sıkıldığını ve mahpusa kötü muamele uygulandığını iddia etmektedir. İddiaları bu yönde olan başvuran, mağduriyetlerinin giderilmesini talep etmektedir.

3. Muhatap Eskişehir H Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle:

a. Başvuranın Eskişehir L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan asayiş ve güvenlik nedeniyle nakil edildiği,

b. Başvuranın kötü muamele uygulandığı, tehdit edildiği gibi iddialarının gerçeği yansıtmadığı,

c. 29/1/2024 tarihinde Ceza İnfaz Kurumu dış hekimliğinde muayene edilen başvurana antibiyotik ve ağrı kesici reçete edildiği,

ç. Başvuranın dolgu ve diş çekimi için Eskişehir Ağız ve Diş Hastalıkları Hastanesine 2/2/2024 tarihinde sevkini planlandığı,

d. 26/4/2023 tarihinde revirde muayenesi yapıldıktan sonra Eskişehir Şehir Hastanesi Kulak Burun Boğaz Polikliniğine sevk edildiği, 15/12/2023 tarihinde burada muayenesinin gerçekleştirildiği,

e. 9/1/2024 tarihinde Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sağlık, Uygulama ve Araştırma Hastanesi Tıp Fakültesi Kulak Burun Boğaz Polikliniğine sevk edilerek muayene edildiği,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

f. 25/8/2023 tarihinde Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sağlık, Uygulama ve Araştırma Hastanesi Algoloji bölümüne sevk edildiği, 3/10/2023 tarihinde muayenesinin gerçekleştirildiği ve reçete verildiği, 9/1/2024 tarihinde MR çekildiği,

g. Beyin cerrahisine ilişkin şikayeti neticesinde başvuranın, 14/7/2023 tarihinde Ceza İnfaz Kurumu revirinde muayene edildiği, Eskişehir Şehir Hastanesi Beyin Cerrahi Polikliniğine sevk edileceği,

ğ. Nörolojiye ilişkin şikayeti neticesinde başvuranın, 10/5/2023 tarihinde Ceza İnfaz Kurumu revirinde muayene edildiği, Eskişehir Şehir Hastanesi Nöroloji Polikliniğine sevk için 31/1/2024 tarihine randevu alındığı,

h. Henüz gerçekleştirilemeyen sevklerinin sebebinin, başvurudan önce sevk edilmeyi bekleyen ve/veya sevki aciliyet teşkil eden mahpusların sırasının beklenmesi olduğu,

ı. Başvuranın 18/1/2023 tarihinden 30/1/2024 tarihine kadar toplamda 22 kez Ceza İnfaz Kurumunda, 8 kez Eskişehir Şehir Hastanesinde, gereken durumlarda Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sağlık, Uygulama ve Araştırma Hastanesinde muayene edildiği,

i. Başvuranın sağlık durumunun Ceza İnfaz Kurumu hekimleri tarafından takip edilmekte olduğu belirtilmiştir.

4. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından kanuni süresi içinde yazılı görüş sunulmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*" başlıklı 17'nci maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir.

(...)

Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz.

(...)"

6. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Kurumun görevleri*" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

7. 6701 sayılı Kanun'un "*Başvurular*" başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

8. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Karar türleri*" başlıklı 65'inci maddesi şöyledir:

"Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

9. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve

kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

10. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

11. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS)'in "*İşkence yasağı*" başlıklı 3'üncü maddesi şöyledir:

"Hiç kimse işkenceye veya insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele veya cezaya tabi tutulamaz."

12. Bir soruşturmanın başlatılabilmesi için öncelikle işkence ve kötü muamele konusundaki iddialar uygun delillerle desteklenmelidir. İddia edilen olayların gerçekliğinin tespit edilebilmesi için her türlü makul şüpheden uzak kanıtların varlığı gerekir. Bu nitelikteki bir kanıt yeterince ciddi, açık ve tutarlı emarelerden ya da aksi ispat edilemeyen birtakım karinelere de oluşabilir. Ancak bu uygun koşulların tespiti hâlinde bir soruşturma yükümlülüğünün bulunduğu bahsedilebilir (Anayasa Mahkemesi (AYM), *C.D. Başvurusu*, B. No: 2013/394, 6/3/2014, para. 28).

13. *"Mağdur olduğunu ileri süren kişilerin olgulara dayanmayan yetersiz açıklamaları, iddialarının delillerle desteklenmemesi hatta kimi zaman delillerin uyumsuzluğu, kötü muamelenin yapıldığı yer, zaman ve diğer konulardaki çelişkili ifadeleri, müdafilerinden farklı iddiaları ileri sürmeleri gibi hususlar kötü muamelenin gerçekliğini şüpheye düşürür. Bu durumda iddiaların savunabilir olduğundan, dolayısıyla bu iddialara ilişkin derhâl resmî bir soruşturma başlatılması gerekliliğinden söz edilemeyecektir. Bu gibi durumlar -iddiaların güçlü bir dayanak ile birlikte yetkili merciler nezdinde dile getirilmemesi- söz konusu olduğunda mağdur olduğunu ileri süren kişilerin etkili bir soruşturma yürütülmesine ilişkin meşru (haklı) bir beklentiye girebileceklerini söyleyebilmek de mümkün değildir."* (AYM, *Beyza Metin*, B. No: 2014/19426, 12/12/2018, para. 46).

14. Somut olayda başvuranın Ceza İnfaz Kurumu personeli tarafından tehdit edildiği, ilgili Cumhuriyet Savcılığı makamına sunduğu şikayetin geri çekilmesi için baskı gördüğü ve başka bir mahpusa yönelik olarak kötü muamele uygulandığı gibi iddialarına ilişkin olarak herhangi bir delil sunulmadığından ve başvuranın gerçekleştiğini iddia ettiği kötü muamele iddialarının yapıldığı yer, zaman, mekan gibi unsurlarda açık ve anlaşılır bilgiler verilmediğinden iddiaların soyut bir niteliğe haiz olduğu ve kanıtlanabilir nitelikte olmadığı anlaşılmaktadır. Bu cihetle, söz konusu iddiaların açıkça dayanaktan yoksun olması sebebiyle kabul edilmez olarak değerlendirilmesi gerekir.

15. Başvuran, bulunduğu Ceza İnfaz Kurumunda herhangi bir personeli hakkında şikayette bulunacak olsa da bunun hukuki olmayan biçimde engellediğini iddia etmiştir. Bu iddiaya istinaden muhatap Ceza İnfaz Kurumundan başvuru tarihini kapsayacak şekilde, başvuranın muhatap Kurum İdaresine, dış kurumlara ve/veya Savcılıklara gönderilen dilekçeleri ve dilekçe numaralarının birer örnekleri talep edilmiştir. Yaklaşık 400 sayfa olarak gönderilen cevabi yazıda, muhatap Kurum İdaresinin başvuranın her başvurusuna dilekçe numarası verdiği, ilgili kurumlara ve Savcılıklara başvuranın dilekçelerini gönderdiği, başvuranın her dilekçesinin Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP) kayıtlarına işlendiği, Ceza İnfaz Kurumu İdare ve Gözlem Kurulunca başvuran hakkında verilen kararların başvurana tebliğ edildiği ve başvurandan imzalı tebliğ/tebellüğ belgesi alındığı görülmüştür. Ayrıca başvuranın tarafımıza dilekçelerini iletebiliyor oluşu, ilgili Cumhuriyet Savcılığı ve İnfaz Hakimliği makamına şikayetlerini sunabilmesi gibi hususlar dilekçe hakkının iddia edildiği gibi engellenmediğine

dair emareler olarak değerlendirilmektedir. Bu nedenle söz konusu iddianın açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

16. 29/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "*Hükümlünün muayene ve tedavi istekleri*" başlıklı 71'inci maddesi şöyledir:

"Hükümlü, beden ve ruh sağlığının korunması, hastalıklarının tanısı için muayene ve tedavi olanaklarından, tıbbî araçlardan yararlanma hakkına sahiptir. Bunun için hükümlü öncelikle kurum revirinde, mümkün olmaması hâlinde Devlet veya üniversite hastanelerinin mahkûm koşullarında tedavi ettirilir."

17. Kişinin fiziksel refahı ve kişiye sunulacak tıbbi koruma devletin pozitif yükümlülüklerindedir. Mahpusların özgürlüğünden alıkonulmanın doğasından kaynaklanan zorlukların dışında zorluk ve sıkıntı yaşamaması, insan onuruna uygun bir şekilde sağlıklarının korunması ve gereken tedavi hizmetlerine tam ve zamanında erişebilmesi gerekmektedir (Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), *Kudla/Polonya*, B. No: 30210/96, 26/10/2000, para. 94).

18. AİHM, mahpuslara yeterli tıbbi bakımın sağlanmamasının asgari eşiği aşan düzeyde kötü muamele oluşturabileceğini belirtmiştir (AİHM, *Wenerski/Polonya*, B. No: 44369/02, 20/1/2009, para. 58). AİHM'e göre asgari şiddet düzeyi ve değerlendirilmesi göreceli ve değişkendir. Bu sebeple muamelenin süresi, fiziksel ve ruhsal etkileri, kimi zaman mağdurun cinsiyeti, yaşı ve sağlık durumu gibi hususlar göz önüne alınmak suretiyle bir değerlendirme yapılı (AİHM, *İrlanda/Birleşik Krallık*, B. No: 5310/71, 10/9/2018, para. 162). Mahkeme, tıbbi bakımın eksik veya yetersiz olduğunun belirlenmesi hususunda bilirkişi raporu gibi delillere yeteri kadar atıfta bulunulmasını aramaktadır (AİHM, *Krivolapov/Ukrayna*, B. No: 5406/07, 2/10/2008, para. 76).

19. Bununla birlikte AİHM, öncelikler ve kaynaklar açısından yapılacak tercihlerin, özellikle de kaynakların sınırlı olduğu durumlarda, ulusal makamlara ait bir konu olduğunu ifade etmektedir (AİHM, *Osman/Birleşik Krallık*, B. No: 87/1997/871/1083, 28/10/1998, para. 116).

20. AİHM, sözleşmeci bir devletin makamlarının, vatandaşların tümüne sağlamakla yükümlü oldukları tıbbi tedaviyi vermeyi reddederek, bir kimsenin hayatını tehlikeye attıkları kanıtlandığında bu durumun AİHS'in 3'üncü maddesi açısından sorun doğurabileceğini belirtmektedir (AİHM, *Kıbrıs/Türkiye [BD]*, B.No: 25781/94, 12/5/2014, para. 219).

21. AİHM'e göre, devletin özellikle gereken tıbbi tedavilerin uygulanmasını gerektiren durumlarda, özgürlüğünden yoksun bırakılan kişilerin fiziksel bütünlüğünü koruması gerekmektedir (AİHM, *Rivière/Fransa*, B. No: 33834/03, 11/7/2006, para. 62).

22. "*Mahpusların gözetim altında buldukları süre boyunca, alıkonulma sürelerinden bağımsız olarak her zaman bir doktora erişimlerinin bulunması gereklidir. Sağlık hizmetleri, doktora danışma talepleri gereksiz gecikme olmadan karşılanacak şekilde düzenlenmelidir (...)*" (Avrupa İşkencenin ve İnsanlık dışı veya Onur kırıcı Muamelenin veya Cezanın Önlenmesi Komitesi (CPT), 3'üncü Genel Rapor, Strazburg, 1992, para. 34).

23. "*İnfazın yöntemi ve infaz sürecindeki davranışların mahkûmları özgürlükten mahrum kalmanın doğal sonucu olan kaçınılmaz elem seviyesinden daha fazla sıkıntılı veya eziyetli bir duruma sokmaması gerekir. Ceza infaz kurumunda tutulmanın pratik gerekleri çerçevesinde mahkûmların sağlık ve esenlikleri gibi hususların yeterli bir şekilde güvence altına alınması ve mahkûmlara gerekli tıbbi yardımın sağlanması da insan onuruna yakışır koşulların sağlanması için gereklidir.*" (AYM, *Turan Günana*, B. No: 2013/3550, 19/11/2014, para. 39.) "*Bu çerçevede hasta bir kişinin uygun olmayan fiziki ve tıbbi koşullarda tutulması da Anayasa'nın 17. maddesinin üçüncü fıkrasına aykırı bir muamele olarak*

kabul edilebilir." (AYM, *Murat Karabulut*, B. No: 2013/2754, 18/2/2016, para. 65).

24. Başvuranın sağlık hizmetlerine ulaşamadığına ilişkin şikayetleri üzerine muhatap Ceza İnfaz Kurumu, tarih ve hastane bilgisi olmak üzere başvuranın muayene ve sevk bilgilerini sunmuş, buna ilişkin yazılı/imzalı belgeleri tarafımıza göndermiştir. Bu belgelerden, başvuranın hastaneye sevk edilmesi, ilaca ulaşması ve tedavilerinin gerçekleştirilmesi ile sağlık durumunun takibi konusunda herhangi bir problem yaşamadığı, başvuranın sağlık hizmetlerine ulaşamadığına dair iddiasının somut delillere dayanmadığı, AİHM'in bu konuda yeteri kadar delil sunulması gerekliliğini belirttiği, bunun yanı sıra hastaneye sevk konularında yaşadığı iddia edilen gecikme sürelerinin kötü muamele teşkil edecek bir boyuta varmadığı, AİHM'in de hastaneye sevk konusunda öncelik ve sıra konusunda yapılacak tercihleri ulusal makamlara bıraktığı, bu nedenle kapalı ceza infaz kurumlarındaki kapasite de düşünüldüğünde muhatap Ceza İnfaz Kurumunun barındırılan mahpusların sağlık durumlarının aciliyetine göre öncelik değerlendirmesi yapabileceği anlaşılmaktadır. Bu bağlamda, sağlık hizmetlerine yeteri kadar ulaşamadığı iddiası yönünden hak ihlaline varan bir uygulamanın bulunmadığı değerlendirilmiştir.

25. Sonuç olarak başvuranın iddiaları, muhatap Kurumun cevapları ve ilgili mevzuat birlikte değerlendirildiğinde kötü muamele yasağının ihlal edilmediği kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

4/7/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Aışan TİRYAKİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye